

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **OSMPB, občanské sdružení**, se sídlem U Hadích lázní 24, Teplice zast. advokátem JUDr. Markem Görgešem, se sídlem AK Plzeň, Malá ul. č. 6, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Plzni**, Hálkova 14, Plzeň, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 4. 2008, č. j. 57 Ca 3/2007 - 78,

t a k t o:

Věc **se p o s t u p u j e** rozšířenému senátu

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce (dále „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba ve věci poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále „zákon o informacích“).

I.

Stěžovatel podal dne 20. 11. 2006 u Finančního úřadu v Blovicích žádost o sdělení informací o daňových úlevách poskytnutých podle ust. § 55a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále „zákon o správě daní“) tímto úřadem v kalendářním roce 2005; konkrétně požadoval poskytnutí: 1) základních osobních údajů ve smyslu ust. § 8b odst. 1 zákona o informacích o osobách, kterým tento úřad částečně nebo zcela promínil příslušenství daně na základě § 55a zákona o správě daní, 2) výše prominutého příslušenství v Kč v členění podle jednotlivých osob identifikovaných způsobem dle bodu 1 žádosti.

Finanční úřad žádost podle ust. § 10, §15 §20 odst. 4 zákona o informacích odmítl s odůvodněním, že informace ve struktuře požadované stěžovatelem jsou takového charakteru, který odůvodňuje aplikaci ust. § 10 zákona o informacích – tzn., že se jedná o informace o majetkových poměrech konkrétních osob, získané na základě zákona o daních. Správce daně rovněž uvedl, že nelze akceptovat ani odkaz na ust. § 8b zákona o informacích, neboť § 10 cit. zákona stanoví obecně omezení pro poskytování informací v režimu tohoto zákona. Dále odkázal na zákonem stanovenou povinnost mlčenlivosti, která správce daně dle ust. § 24 zákona o správě daní stíhá.

Proti rozhodnutí správce daně podal stěžovatel odvolání, v němž namítal, jednak že povinnost mlčenlivosti není důvodem pro odmítnutí žádosti o informace, což výslovně stanoví § 19 zákona o informacích, dále namítal, že informace o majetkových poměrech nespadají

pod osobní údaje, tak, jak jsou vymezeny v § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů; z tohoto důvodu informace na základě bodu 1 žádosti nejsou informacemi o majetkových poměrech ve smyslu ust. § 10 zákona o informacích a jejich poskytnutí nelze s odkazem na toto ustanovení odmítnout. Konečně namítal, že informace na základě bodu 2 žádosti nejsou informacemi, který povinný subjekt získal, ale informacemi, které vznikly rozhodovací činností povinného subjektu. Protože se tedy nejedná o informace vzniklé činností povinného subjektu vyjmenované v § 11 odst. 3 zákona o informacích, jejichž poskytnutí zákon vylučuje, je povinen správce daně tyto poskytnout.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 3. 1. 2007, č. j. 56/07-0300-402732 podle ust. § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, zamítl odvolání a rozhodnutí správce daně potvrdil. V odůvodnění mimo jiné uvedl, že na zásadu mlčenlivosti, kterou je ovládáno daňové řízení navazuje i § 10 zákona o informacích, podle kterého nelze poskytovat informace o majetkových poměrech osoby, která není povinným subjektem. Konstatoval rovněž, že je nutné aplikovat omezení vyplývající z ust. § 10 zákona o informacích i na informace, jejichž poskytnutí upravuje § 8b cit. zákona. Postup správce daně shledal správným, neboť, jak uvedl, § 10 zákona o informacích stanoví obecné pravidlo pro omezení rozsahu informací poskytovaných v režimu zákona o informacích. Dle právního názoru žalovaného by jako informace o majetkových poměrech ve smyslu ust. § 10 zákona o informacích měly být, při respektování práva na nedotknutelnost soukromí osoby, při zohlednění zásady přiměřenosti informování o činnosti státních orgánů a při zachování základních zásad daňového řízení, kvalifikovány i samotné údaje identifikující osoby, kterým bylo finančním úřadem částečně nebo zcela prominuto příslušenství daně, neboť je nepochybné, že i taková informace vypovídá o tom, že takto identifikovaná osoba měla povinnost příslušenství zaplatit. Námitku, že informace na základě bodu 2 žádosti nejsou informacemi, které povinný subjekt získal, ale jedná se o informace, které vznikly jeho rozhodovací činností, žalovaný uvedl, že ustanovením § 11 zákona o informacích své odmítnutí žádosti vůbec neodůvodnil, proto je tato námitka zcela nedůvodná.

II.

Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu; v ní namítl nesprávnou aplikaci ust. § 10 zákona o informacích. Krajský soud v rozsudku uvedl, že je nutno nejprve si ujasnit, o jaké informace stěžovatel vlastně žádal. Vycházel přitom z jím výslovně označeného ustanovení § 8b zákona o informacích; podle uvedeného ustanovení povinný subjekt poskytne základní osobní údaje o osobě, které poskytl veřejné prostředky. Co jsou to základní osobní údaje podle § 8b odst. 1 cit. zákona, je stanoveno v odst.3 cit. ustanovení; zde se uvádí, že mezi základní osobní údaje patří i výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků. Krajský soud dovodil, tak jak učinily i správní orgány, že z obsahu stěžovatelovy žádosti vyplývá, že stěžovatel žádal pod bodem 1) o poskytnutí osobních údajů dále v žádosti uvedených osob a pod bodem 2) u každé z osob, rozlišených podle základních údajů, pak žádal o sdělení konkrétní výše prominutého příslušenství na dani. Krajský soud dále rovněž přihlédl k upřesnění žádosti v odvolání, kde stěžovatel uvedl, že informace o majetkových poměrech nespádají pod osobní údaje, jak jsou vymezeny v § 4 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů. Z uvedeného soud dospěl (dle názoru Nejvyššího správního soudu správně) k závěru, že stěžovatel pod bodem 1) žádosti skutečně nepožadoval informace v režimu zákona o ochraně osobních údajů, ale informace o poskytnutí osobních údajů osob, jichž se další část žádosti týká.

K aplikaci ust. § 10 ve vztahu k ust. § 8b zákona o informacích, krajský soud uvedl:

„Poskytnutí informace mohlo být v daném případě na základě § 10 zákona omezeno při splnění tří podmínek: 1) že se jedná o majetkové poměry osoby, 2) osoby, která není povinným subjektem a 3) že se jedná

o informace, získané na základě zákonů o daních. Pokud žalobce požadoval sdělení základních osobních údajů osob, kterým bylo prominuto příslušenství, pak je nepochybné, že se jedná o údaje získané na základě zákonů o daních a že na základě takto formulované žádosti by se jednalo o majetkové poměry těchto osob. Žádal-li částí žádosti o poskytnutí základních osobních údajů těchto osob ve smyslu ust. § 8b odst. 1 zákona o informacích, pak je, dle názoru soudu, takto formulovaná žádost neschopna přivodit podání informace, neboť se jedná o informace získané na základě zákonů o daních, a jak správně argumentoval žalovaný, i taková informace vypovídá o majetkových poměrech. Proto je třeba aplikovat omezení vyplývající z ust. § 10 zákona o informacích i na informace (o základních osobních údajích o osobách, kterým povinný subjekt poskytl veřejné prostředky), jejichž poskytnutí upravuje § 8b zákona.“

Ve vztahu k ust. § 24 odst. 4 zákona o správě daní a poplatků krajský soud s odkazem na nálezný Ústavního soudu ze dne 22. 10. 1996, sp. zn. III. US 277/95 uvedl, že poznámka pod čarou (zde je v § 10 zákona o informacích odkazováno na § 24 zákona o správě daní) není součástí právního předpisu. Dovodil proto, že povinnost mlčenlivosti upravená v § 24 zákona o správě daní, k níž odkazy pod čarou směřovaly, nemá ve svém důsledku omezit aplikaci zákona o informacích. Opačný přístup, jak uvedl krajský soud, by vedl k absurdním závěrům, že podle zákona o informacích by informace sice poskytnuta být měla, ale s ohledem na povinnou mlčenlivost konkrétních zaměstnanců správce daně ji současně poskytnout nelze. Krajský soud dospěl proto k závěru, že ustanovením § 24 zákona o správě daní argumentovat nelze.

Krajský soud však i přesto dospěl k závěru, že finanční úřad i žalovaný rozhodli o neposkytnutí žalobcem požadovaných informací v souladu se zákonem a důvodně aplikovali § 10 zákon o informacích, i když se s jejich argumentací ztotožnil jen částečně. Uvedl, že poskytnutí informací o daňových úlevách konkrétních subjektů brání ust. § 10 zákona o informacích; současně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 28/2007 - 89, v němž je tato argumentace obdobně uvedena. Krajský soud proto žalobu zamítl.

III.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost, v níž namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“).

Konkrétně stěžovatel uvádí, že osobní údaje o osobách, kterým bylo prominuto příslušenství daně, nelze v žádném případě považovat za informace o majetkových poměrech těchto osob ve smyslu ust. § 10 zákona č. 106/1999 Sb., protože tyto osobní údaje o majetkových poměrech nic nevypovídají. Z informace o tom, že daňový poplatník včas nesplnil svou daňovou povinnost, nelze vyvodit žádný závěr o majetkových poměrech daňového dlužníka. Dále stěžovatel konstatuje, že v případě prominutí příslušenství daně z důvodu odstranění tvrdosti jsou skutečnosti rozhodné pro kladné vyřízení žádosti uvedeny v pokynu Ministerstva financí DS-129, platného v roce 2005, kterého se žádost týkala. Z obsahu uvedeného pokynu vyplývá, že kladné vyřízení žádosti nemusí vůbec souviset s majetkovými poměry daňového dlužníka. Proto případný závěr o tom, že např. kladné vyřízení žádosti o prominutí vypovídá o špatných majetkových poměrech daňového dlužníka či o jeho poměrech vůbec nevypovídá, lze bez dalšího označit jako pouhou spekulaci.

Stěžovatel uvádí, že aplikace ustanovení § 10 zákona o informacích krajským soudem je nepřijatelně extenzivní. Osobní údaje požadované v bodě 1 žádosti o poskytnutí informací ani spolu s údaji o výši prominutého příslušenství daně požadovanými v bodě 2 nedávají obraz

o majetkových poměrech dlužníka. Podle názoru stěžovatele informace o výši příslušenství daně prominutého konkrétní osobě vypovídá o tom, že jí a v konkrétní výši nejprve vznikla a následně rozhodnutím správce daně zanikla platební povinnost, nic ale nevypovídá o výši příjmů, výdajů, majetku nebo závazků této osoby, tedy o jejích majetkových poměrech. Citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu 5 As 28/2007 - 89 ze dne 17. 1. 2008 považuje přitom stěžovatel v této věci za nepřipadný, i když zde soud bez dalšího odůvodnění pouze konstatoval, že poskytnutí informací o daňových úlevách konkrétních daňových subjektů brání ust. § 10 zákona č.106/1999 Sb.; podstatou tohoto rozsudku byl spor o poskytování metodických pokynů, nadto zde soud neuvedl názor, že osobní údaje příjemců daňových úlev spadají pod informace o majetkových poměrech ve smyslu ust. § 10 zákona, jak učinil krajský soud i žalovaný.

IV

Nejvyšší správní soud v minulosti již otázku poskytování informací ze strany správce daně řešil, a to poprvé v rozsudku ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 28/2007 - 89. Předmětem řízení v uvedené věci však bylo poskytnutí informací obsažených v interních pokynech správních orgánů.

Nejvyšší správní soud přitom v ratio decidendi uvedl, že *„za interní pokyn ve smyslu ust. § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb. nelze stricto sensu považovat každý akt, který správní orgán takto označí. Rozhodný je vždy obsah konkrétního pokynu nebo jiného aktu... Týkají-li se však zmiňované interní „Pokyny“ výkonu veřejné správy, tedy činnosti správce daně, jakožto orgánu veřejné moci, navenek, ve vztahu k veřejnosti a upravují-li aplikační postupy stran jednotlivých ustanovení daňových zákonů, nelze je, jakkoli jsou takto označeny, považovat za informace vyloučené z práva na jejich poskytnutí tím, jichž se postupy v nich upravené bezprostředně týkají.*

(...) Není zde pochyb o tom, že rozhodování o daňových povinnostech jakož i o daňových úlevách bezesporu je výkonem veřejné správy a správce daně, jakožto orgán veřejné moci, zde rozhoduje o právech a povinnostech osob. Je tudíž třeba, aby tato činnost byla prováděna transparentním způsobem a pod přiměřenou kontrolou veřejnosti. Není přitom rozhodné, zda se jedná o pokyn řady D nebo DS, popř. jiný pokyn a hlediska rozlišování mezi těmito pokyny (tedy zda jsou nebo nejsou určeny veřejnosti) jsou zcela bez významu. Rozhodující je vždy pouze ta skutečnost, zda takový pokyn obsahuje informace, týkající se výkonu veřejné správy navenek či se jedná výlučně o akt organizační, metodický nebo řídicí, který zásadně nemůže ovlivnit subjekty jiné, než ty, které mu z hlediska služební podřízenosti pod disciplinární odpovědností podléhají“.

V uvedeném rozsudku se však Nejvyšší správní soud nezabýval otázkou poskytování informací v souvislosti s poskytnutím veřejných prostředků ve vztahu k ust. § 8b, resp. § 10 zákona o informacích. Uvedený rozsudek proto na věc nyní projednávanou nedopadá.

Otázku obdobnou té, která byla nastolena v nyní vedeném řízení, se Nejvyšší správní soud, však pouze částečně, zabýval v rozsudku ze dne 25. 6. 2008, č. j. 5 As 53/2007 - 85. Stěžovatel v dané věci svoji argumentaci v žalobě a poté i v kasační stížnosti postavil na námitce, že nesouhlasí s tvrzením krajského soudu, že osobní údaje spadají pod majetkové poměry. Nesouhlasil s interpretací ust. § 10 zákona o informacích tak, jak ji provedl žalovaný a poté i krajský soud. Krajský soud, respektuje dispoziční zásadu, kterou je soudní řízení ovládáno, v uvedené věci posoudil žalobu v intencích žalobních bodů a přezkoumal právní závěry, které stran ust. § 10 zákona o informacích učinil správní orgán a s nimiž účastník řízení výslovně uvedl nesouhlas a proti nimž předestřel argumentaci v žalobě. Rovněž tak Nejvyšší správní soud se proto v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s. v následném řízení o kasační stížnosti zabýval toliko interpretací ust. § 10 zákona o informacích; ratio decidendi uvedeného rozsudku tak spočívalo v interpretaci pojmu „majetkové poměry.“ V této otázce shodně oba správní soudy dospěly

k závěru, že „právní pojem majetkové poměry sice není legislativně definován, je jim však nutno rozumět informace o veškerém vlastnictví fyzických a právnických osob, včetně vlastnictví financí. Údaje o daňových subjektech, jímž bylo prominuto příslušenství daně, identifikovaných jménem, příjmem, datem narození, bydlištěm a údaj o částkách, které těmto subjektům byly prominuty bezpochyby podává obraz o jejich majetkových poměrech, byť se jedná o obraz částečný a neúplný. I z těchto informací, ale může příjemce získat znalost nejen o existenci a výši příslušenství daně, ale i zprostředkovaně povědomost o daňové povinnosti, potažmo daňovém základu dotčeného daňového subjektu“.

Nejvyšší správní soud dále konstatoval:

„Při výkladu majetkových poměrů je nutno vyjít především z výše uvedených druhově vymezených zákonů, na jejichž základě získávají povinné subjekty příslušné informace. Majetkové poměry fyzických a právnických osob tak tvoří zejména jejich příjmy, které mohou být peněžité, ale i naturální, vlastnictví bytů, nebytových prostor a jiných nemovitých věcí, peněžních prostředků, pohledávek, majetkových práv apod. Za majetkové poměry fyzických a právnických osob lze za daných okolností považovat nejen aktiva, nýbrž i jejich pasiva a je bez významu, zda jsou tyto závazky vůči soukromoprávním subjektům či vůči státu. Správci daně v daňovém řízení dle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen zákon o správě daní), získávají na základě zákonů o daních právě takové informace o majetkových poměrech (srov. např. ust. § 36 zákona o správě daní). Tyto informace jim pak slouží proto, aby mohly rozhodovat ve věcech daní a naplnit tak účel zákona uvedený v ust. § 1 odst. 2 zákona o správě daní.

(...) Příslušenství daně je definováno v ust. § 58 a s výjimkou pokut sleduje osud daně. Prominutí příslušenství daně dle ust. § 55a zákona o správě daní je mimořádným opravným prostředkem a slouží k odstranění nesrovnalostí při uplatňování daňových zákonů a odstranění tvrdosti. O příslušenství daně rozhoduje správce daně zásadně na žádost daňového dlužníka, nikoli bez žádosti, jak uvádí stěžovatel. Příslušenství daně platí daňový dlužník, jenž je definován v ust. § 57 odst. 1 zákona o správě daní, jakož i každý, kdo je povinen podle zvláštního zákona platit daň nebo ji (vybranou a sraženou) odvádět. Daňový dlužník je tedy v zásadě definován obdobně jako poplatník či plátec, tedy má zcela nepochybně (až na výjimky např. v podobě ručitele) postavení daňového subjektu. Řízení o příslušenství daně, jakož i jeho případném prominutí dle vyhl. č. 299/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je tedy rozhodně řízením vedeným s daňovými subjekty (či třetími osobami). Z akcesorické povahy příslušenství daně – sleduje osud daně - pak lze dovodit, že může být nositelem, byť zprostředkovaně informace o výši daňové povinnosti (tj. zda se jeho daňová povinnost pohybuje řádově v tis. Kč či 100 tisících Kč, apod.), výši daňových nedoplatků a jistým způsobem tak podávat rámcový obraz o celkových majetkových poměrech dotčeného daňového subjektu a jeho životní úrovni.

(...) Nejvyšší správní soud dospěl v projednávané věci k závěru, že není zde pochyb o tom, že rozhodování o daňových povinnostech jakož i o daňových úlevách bezesporu je výkonem veřejné správy a správce daně, jakožto orgán veřejné moci, zde rozhoduje o právech a povinnostech osob. Je tudíž třeba, aby tato činnost byla prováděna transparentním způsobem a pod přiměřenou kontrolou veřejnosti. Jakkoli je však při realizaci ústavně zaručeného práva na informace, garantovaného čl. 17 Listiny základních práv a svobod, ve spojení se zákonem č. 106/1999 Sb., možná omezení poskytování informací vykládat restriktivním způsobem, což vyplývá jak z judikatury Nejvyššího správního soudu, tak i Ústavního soudu (např. rozsudek NSS č. j. 5 As 28/2007 - 89 ze dne 17. 1. 2008, příst. na www.nssoud.cz, náleží ÚS ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06, přístupný na www.judikatura.cz), svoboda projevu jakož i právo na informace nejsou bezbřehé a jsou nutně omezeny chráněnými zájmy dle čl. 17 odst. 4 Listiny, ostatními ústavně zaručenými právy a svobodami (čl. 10 Listiny), jakož i dalšími pravidly pro možná omezení práva na informace dle čl. 17 odst. 5 Listiny. Tak tomu je i v případě aplikace ust. § 10 zákona o svobodném přístupu k informacím.“

Podstatou uvedeného rozsudku tak bylo vyložení neurčitého pojmu „majetkové poměry“, v řízení kasačním se tak soud zabýval tím, zda krajský soud tento pojem vyložil v souladu s interpretačními pravidly a metodami. V žádném případě zde Nejvyšší správní soud neposuzoval

otázku, zda osobní údaje spadají pod majetkové poměry; ostatně takto ani nelze otázku nastolit. Osobní údaje, které lze v režimu ust. § 8b odst. 1 zákona o informacích poskytnout, se vždy nutně musí vztahovat pouze k osobě, které byly poskytnuty veřejné prostředky. Určení osoby, které byly tyto prostředky poskytnuty je proto podmínkou, sine qua non.

Podle ust. § 8b zákona o informacích (1) povinný subjekt poskytne základní osobní údaje o osobě, kteřé poskytl veřejné prostředky, přitom základní osobní údaje podle odstavce 1) se poskytnou pouze v tomto rozsahu: jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má příjemce trvalý pobyt, výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků.

V uvedeném rozsudku přitom však Nejvyšší správní soud, který nebyl v intencích ust. § 109 odst. 2 s. ř. s. a ust. § 104 odst. 4 s. ř. s. I povolán rozhodovat o věci nad rámec uplatněných kasačních (a dříve i žalobních) námitek a který tak neřešil tak ve věci samé vztah ust. § 10 k ust. § 8b cit. zákona, mimo jiné uvedl:

„Poskytnutí informací o určitých osobních údajích zákon o svobodném přístupu k informacím sice připouští, avšak ne tak, jak dovozuje stěžovatel. Informace o osobních údajích jsou poskytnuty v omezeném rozsahu a jejich poskytnutí je logicky vázáno na existenci dalších skutečností – např. ve spojení se sdělením majetkových poměrů o osobách, jimž byly poskytnuty veřejné prostředky a pouze v souvislosti s nimi je možné sdělit i určité osobní údaje, tak, jak jsou definovány zákonem o svobodném přístupu k informacím (srov. § 8b cit. zákona.)“ (zvýraznění doplněno)

Základem řešení merita nyní projednávané věci je zodpovězení otázky, zda z principu ochrany soukromí daňových subjektů, lze učinit za určitých okolností, výjimku a zda prominutí daňového příslušenství lze podřadit pod pojem „poskytnutí veřejných prostředků“ (§8b zákona o informacích).

Nutno konstatovat, že takto nastolenou otázku si klade poprvé Nejvyšší správní soud, neboť jak ze samotné žádosti stěžovatele, tak jak byla formulována, ji takto jednoznačně nebylo lze dovodit. Bylo již prvotním pochybením správce daně, neodstranil-li vady podání spočívající v jeho nesrozumitelnosti. Tomu poté také odpovídalo další řízení, když správní orgány se ubíraly mimo jiné i cestou argumentace zákona o ochraně osobních údajů, poté krajský soud správně dovodil, že zde aplikace zákona č. 101/2000 Sb. nepřichází v úvahu.

Krajský soud uvedl tři podmínky, za nichž by bylo lze omezit právo na poskytnutí informace. V rozsudku se konstatuje: „*Poskytnutí informace mohlo být v daném případě na základě § 10 zákona omezeno při splnění tří podmínek: 1) že se jedná o majetkové poměry osoby, 2) osoby, která není povinným subjektem a 3) že se jedná o informace, získané na základě zákonů o daních*“.

Nutno konstatovat, že naplněním základní podmínky – tj. zda se jedná o osobu, které byly poskytnuty veřejné prostředky, se krajský soud nezabýval, resp. konstatoval, že „*je třeba aplikovat omezení vyplývající z ust. § 10 zákona o informacích i na informace (o základních osobních údajích o osobách, kterým povinný subjekt poskytl veřejné prostředky), jejichž poskytnutí upravuje § 8b zákona.*“

Co se rozumí majetkovými poměry již se pátý senát podrobně zabýval v rozsudku ze dne 25. 6. 2008 , č. j. 5 As 53/2007 - 85; argumentace stěžovatele v kasační stížnosti se přitom zcela s argumentací kasačního soudu zde uvedenou míjí. Pro rozhodnutí v projednávané věci však není meritem problému řešit, co se rozumí majetkovými poměry, jakkoli je nutné je nejdříve definovat, ale to, zda a priori ochrana majetkových poměrů je absolutní překážkou v poskytnutí informací o daňových povinnostech poplatníků, či nikoli.

Přikazuje-li ustanovení § 8b zákona o informacích poskytovat tam uvedené informace, jež mohou souviset s údaji o majetkových poměrech získaných na základě zákona o daních (přitom za tyto poměry lze nepochybně považovat údaje o výši příslušenství, z něhož lze dovodit výši daně), které je jinak třeba na základě ust. § 10 zákona o informacích uchovávat v důvěrnosti, bylo by lze dovodit, že dochází k rozporu. V takovém případě by bylo nutno situaci řešit nalezením ústavněkonformního výkladu.

Pátý senát má za to, že o takovou situaci se nejedná, neboť vztah ust. § 8b a § 10 vyložil následovně:

Obecně lze konstatovat, že daňový subjekt zásadně požívá ochrany podle ust. § 10 zákona o informacích. Pátý senát již ve výše uvedených rozsudcích dospěl k závěru, že neexistuje ospravedlnitelný argument, aby bez dalšího byla daňovým dlužníkům zajišťována menší ochrana soukromí, než jaká je poskytována ostatním daňovým subjektům. Je proto obecně správné nezveřejňovat informace o majetkových poměrech daňových subjektů, daňové dlužníky nevyjímaje. V rozsudku 5 As 53/2007 - 85 kasační soud konstatoval: „*Jakkoli je však při realizaci ústavně zaručeného práva na informace, garantovaného čl. 17 Listiny základních práv a svobod, ve spojení se zákonem č. 106/1999 Sb., možná omezení poskytování informací vykládat restriktivním způsobem, což vyplývá jak z judikatury Nejvyššího správního soudu, tak i Ústavního soudu (např. rozsudek NSS č. j. 5 As 28/2007 - 89 ze dne 17. 1. 2008, příst. na www.nssoud.cz, náleží ÚS ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06, přístupný na www.judikatura.cz), svoboda projevu jakož i právo na informace nejsou bezbřehé a jsou nutně omezeny chráněnými zájmy dle čl. 17 odst. 4 Listiny, ostatními ústavně zaručenými právy a svobodami (čl. 10 Listiny), jakož i dalšími pravidly pro možná omezení práva na informace dle čl. 17 odst. 5 Listiny. Tak tomu je i v případě aplikace ust. § 10 zákona o svobodném přístupu k informacím*“. Potud k aplikaci ust. § 10 zákona o informacích.

Rozhodne-li se však daňový dlužník požádat o prominutí příslušenství daně a je-li mu vyhověno, stává se „příjemcem veřejných prostředků“. V takovém případě je na místě aplikovat přednostně ust. § 8b zákona o informacích.

Aplikace ust. § 10 zákona o informacích tedy nepřichází v úvahu v těch případech, kdy jsou poskytnuty daňovému subjektu veřejné prostředky. Jakkoli tak žádný právní předpis nestanoví, pátý senát má za to, že prominutí příslušenství daně lze podřadit pod pojem poskytnutí veřejných prostředků, byť tak zjevně nelze učinit s odkazem ani na zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné správy (§ 3) ani na zákon č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, neboť účel, smysl a cíle zde obsažené právní úpravy, jakož i význam jednotlivých pojmů je zcela specifický.

Zákon č. 319/2006 Sb. v § 3 definuje, co se rozumí poskytnutím veřejných prostředků, přitom tam řadí i prominutí daně a příslušenství, činí tak však pouze ve vztahu k osobám ovládaným subjektem veřejné správy (viz § 2 cit. zákona). Nelze však odhlížet od skutečností, které k přijetí uvedeného zákona vedly a účelu, pro který byl přijat (viz sněmovní tisk 1185/0, PS ČR IV. volební období, 2005). Stejně tak je nutno nahlížet i k poskytnutí finančních prostředků a jejich neoprávněné používání (porušení rozpočtové kázně) ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., který nadto ani jakoukoli definici veřejných prostředků, resp. jejich poskytnutí, blíže neobsahuje.

V projednávané věci žalovaný, a poté i krajský soud, zcela pominul otázku, kdo je subjektem, na který dopadá režim ust. § 8b zákona o informacích, tzn. zda tímto subjektem je každá fyzická či právnická osoba bez ohledu na to, zda je či není podnikatelem, resp. která se účastní hospodářské soutěže nebo ji může svou činností ovlivňovat, jakož i to,

co se rozumí veřejnými prostředky a kdy lze hovořit o jejich poskytnutí. Otázka vzájemného vztahu ust. § 8b a § 10 zákona o informacích, resp. komu a kdy jsou poskytnuty veřejné prostředky a kdo a v jakém případě se tedy stává osobou, která je povinná zveřejnění určitých informací strpět, přitom je pro další rozhodování o tom, zda, komu, které informace a v jakém rozsahu je povinen správce daně, jakožto povinný subjekt, sdělit, stěžejní.

Jak již ve věci nyní rozhodující senát uvedl, otázka vztahu ust. § 8b a ust. § 10 zákona o informacích nebyla *ratio decidendi* žádného z výše uvedených rozsudků a Nejvyšší správní soud ani v rozsudku ze dne 25. 6. 2008, č. j. 5 As 53/2007 - 85 nevyslovil žádný právní názor stran povahy prominutí příslušenství jakožto „poskytnutí veřejných prostředků“ ani neřešil vztah § 8b a § 10 zákona o informacích. Nutno však rovněž připustit, a předkládající senát si je toho vědom, že v kontextu některých závěrů v předchozích rozsudcích *obiter dictum* učiněných, lze dospět k interpretaci, že ust. § 10 zákona o informacích brání poskytnutí údajů stran daňových subjektů *in omnem eventum*. Takový závěr, zřejmě, jak vyplývá z argumentace účastníků řízení i krajského soudu, však již byl učiněn. Z uvedeného důvodu považuje pátý senát, který takový závěr ve věci nyní projednává, jejíž *ratio decidendi* je založeno na zodpovězení otázky vzájemného vztahu ust. § 8b a § 10 zákona o informacích, nehodlá učinit, za vhodné, předložit věc k dalšímu řízení v souladu s ust. § 17 s. ř. s. rozšířenému senátu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Rozšířený senát bude ve věci rozhodovat ve složení: JUDr. Josef Baxa, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Karel Šimka, JUDr. Jakub Camrda, JUDr. Marie Turková, JUDr. Miluše Došková a JUDr. Jaroslav Vlašín. Účastníci mohou namítnout podjatost těchto soudců do jednoho týdne od doručení tohoto usnesení (§ 8 odst. 1 s. ř. s.).

V Brně dne 12. března 2009

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu